

Yasurvulkanen i udbrud fra alle fire kamre samtidig. I baggrunden ses havet og den mørke himmel. Bemærk at enkelte ildbaner har retning ud af krateret.

Vulkanen ved verdens ende

TEKST & FOTOS:
Jakob Øster

Kan man tage et blebarn med ud til stammefolk på en lille ø midt ude i Stillehavet? Er det en god idé at besøge en vulkan, der spyer lava op over hovedet på én? Og kan man virkelig møde en høvding, der i bar røv ryger pot 20 meter oppe i et træ?

Med et brag eksploderer Yasurvulkanen og sender brændende klippestykker højt til vejrs. Brølet efterfølges af en knitrende lyd af tusindvis af lavabomber – fragmenterede klippestykker, der regner ned fra himlen og borer sig ned i kraterets vulkanaske. En af bomberne slår med et drøn ned helt oppe ved kraterkanten, nær ved hvor jeg står. Øjeblikket efter er der stille. Så brydes stilheden af skriget fra en kvinde.

Jeg befinder mig på et af de højeste punkter på vulkanens kraterkant. Det er stadig lyst og dermed nærmest umuligt at få øje på de brændende lavabomber, som vulkanen i stimer fyrer til vejrs omtrent hvert femte minut. Under mig fører en sti op gennem vulkanasken langs kraterkanten. Op mod toppen. Godt 50 meter længere nede på stien står tre unge kvinder og glor lamslåede på den glødende lavabombe, der lige er landet mindre end 10 meter fra deres fødder. Det er en af dem, der skrider hjerteskræende. Der er færre end 10 personer på vulkanen i aften. Om et

øjeblik er vi tre færre – for kvinderne, der næsten blev ramt, er i hæsblæsende tempo på vej ned. Nu skriger de alle. Mørket sænker sig over Tanna. Fyrværkeriet, vi er kommet for at se, vil snart begynde.

Fire dage tidligere

Klokken er 05.30. Dagen gryer langsomt over Port Vila, hovedstaden i Vanuatu. Mørke skyer trækker sig sammen over lufthavnen Bauerfield.

Vi er på jordomrejse. Charlotte, jeg og børnene på to og fem år. Fra Fiji er vi havnet i øriget Vanuatu. Nu står vi foran vores første indenrigsflyvning, som skal bringe os til øen Tanna.

Tomme indtjkningskranker og lange rækker med tomme plastikstole møder vores øjne. Der er halvanden time til afgang, og vi er helt alene i terminalen. Klatøjede kravler vores to små børn rundt på et par bagagevogne. En time før afgang kommer en ranglet indfødt *ni-Vanuatu* dalrende for dovent at tage plads bag skranken. Han har sort fipskæg og er iført en skriggul lufthavnsvest, der er mindst to numre for stor. Han ligner én, der har røget *ganja* og hørt Bob Marley hele natten.

Jeg har aldrig været vild med at flyve. Især ikke med små, gamle indenrigsfly i tredjeverdenslande og i uvejrlig orkansæsonen ude over det øde Stillehav. Vores fly er et Britten-Norman 10 sæders, der holder lige uden for terminalen. Det ligner noget, der er bygget kun ved hjælp af skrot, sejl-garn og hæfteklammer.

En sardindåse med vinger

Billetprisen inkluderer paraplyeskorte til flyet gennem monsunregnen, der nu vælter ned. Med et fast greb i hver sin lille barnehånd, spurter vi gennem regnen med vores småbørn flagrende efter os. Et par flinke lokale gutter kæmper for at holde os tørre. De kraftige, grønne paraplyer, som gutterne med forbilledlig ihærdighed forsøger at få til at dække over både os og vores afkom, ser både mere solide og væsentlig nyere ud end det lille fly, de fører os hen til. En lokal teenagepige er troppet op fem minutter før afgang og er eneste anden passager.

”Oh, it is very old.” Piloten fra Air Vanuatu hedder Graham og kommer fra New Zealand. Mindst 40 år gammelt er flyet, vil han tro. Hans fjæs er som skåret ud i granit, og hans øjne viser ikke det mindste tegn på uro. Med et brøl starter han motorerne. Jeg er bange nu. Pissebange. ”Fuck,” tænker jeg og glori på en sammenføjning, der er repareret

med gaffatape. Det er ikke vores første flyvning på turen i en tropestorm. Men det er vores første indenrigsflyvning i en gammel rusten sardindåse med vinger.

Det lille fly hopper og danser igennem den urolige himmel. Regnen tordner mod skroget. Sigtbarheden er nul. Vinduesviskerne pisker frem og tilbage over forruden, uden at jeg aner, hvad de skal gøre godt for. Vi kan alligevel ikke se noget. Under os ligger Stillehavet. 250 km med intet andet end hav under os skal vi passere. Motorerne larmer, så det er umuligt at kommunikere. Børnene suger det hele til sig med nysgerrige, opspilede øjne. For en gang skyld er de tavse.

Ring af ild

Vi lander på Tanna og skal køre tværs over øen. Vejen er hullet, stejl og ufremkommelig. I regntiden kan kun firhjulstrækere forcere den mudrede vej. Vi kører over et stejlt bjerg og ned på vestsiden af øen. Til sidst kommer vi til Yasur. Yasur er en olm, gammel vulkan. Vanuatu ligger på det, der er kendt som ”ringen af ild”. Kontinentalplader nær Jordens indre ramler sammen, og Yasur hjælper Moder Jord med at slippe af med noget af det enorme tryk. Landskabet skifter til sort sand. Vi krydser en flod. Min datter synes, de underlige pandekageformede klipper i det golve landskab ligner en af banerne fra vores Super Mario-spil hjemme på Wii'en. Yasur spyer sort røg ud. Det er overskyet og svært at se, hvad der er røg, og hvad der er sorte skyer.

Vulkanen Yasur siges – når man ellers har fundet vej til Tannaøens vestside – at være verdens lettest tilgængelige aktive vulkan. Fra vulkanens fod kan man gå op til kraterkanten på under en time, eller man kan køre i en firhjulstrækker næsten helt op til kanten.

En oase i junglen

”Vores træhus!” udbryder Jonas, min toårige søn, da vi viser ham det enorme banyantræ. Fire meter oppe i træet har vores vært Kelson bygget en hytte inde i træets hule stamme. Desværre er halvdelen af trappen derop og et par planker på platformen foran hytten rådnet væk. Vi er Kelsons første gæster i tre måneder, og regntiden har ikke været barmhjertig ved det gamle træhus. ”I kan bo i en hytte nede på jorden, de første par nætter – så fikser jeg træhuset imens,” siger Kelson.

Jungle Oasis, som stedet meget passende hedder, ligger klos op ad vulkanen og er i sandhed en oase.

Hytterne er bygget oven på sort vulkanaske, og mellem hytterne er anlagt frodig grøn have oven på asken. I haven er der guavatræer. Bag guavatræerne står Philips ged. Tættere på restauranten står citrontræer. Kokosnødder og bananer gror på palmer alle vegne. Det er en perfekt base for børnene, et super udgangspunkt for at bestige vulkanen og i gåafstand fra tre stammelandbyer i junglen. Ungerne er i himlen. En ged, en hytte, guavaer, bananer og kokosnødder, en buldrende vulkan og stammefolk i bar røv og bast i gåafstand. Bedre bliver livet muligvis ikke.

Morgenmaden tryller søde, unge Lucinda frem i spisesalen, som er et kæmpe træhus på stylder. Frisk frugt fra haven, nescafe og brød ristet over bål. Om aftenen tændes generatoren, hvis der er nok benzin, og Lucinda får meget ud af de få ingredienser, hun har til rådighed ved komfuret. Der er mange kilometer til nærmeste butik, så det er som regel kylling fra en lille nabolandsby, vi spiser. Toilet er i gården, og rotterne pibler lejlighedsvis hen over hytternes bliktag. Det er en rigtig junglelejr, men her er alt, hvad vi kan ønske os. Hvert femte minut ryster Jorden, når Yasur går i udbrud. Fra små skæve træborde med stearinlys glori vi med ærefrygt ud over palmerne op mod den hidsige vulkan, hvis top vi snart skal op på. Når mørket sænker sig over junglen, lyser vulkanen natten op i et ildevarslende

En af mændene fra yakelstammen. Yakelnambaerne er den mest traditionelle stamme på Tanna. De bor dybt inde i junglen og ernærer sig ved traditionelt landbrug.

Familien Felk Øster sammen med kvinderne i tapuastammen.

Far og søn fra tapua namba-stammen. Tapuaer er nambaer, hvilket betyder, at de går med det lidt specielle penisdækken (der ikke er hult, dvs. dilleren bliver fastspændt op langs maven).

lyserødt skær, akkompagneret af høje skrald fra Yasur.

Turen til yakelstammen

Ud over en særdeles aktiv vulkan byder Tanna på stammefolk. Problemet er bare, at de kan være svære at finde. Også selv om jeg både har et kort og har fået anvisninger fra Richard l'anson – en af Lonely Planets topfotografer. ”De tre stammer bor dybt inde i junglen, og du finder dem aldrig uden en lokal guide,” skrev han til mig.

Heldigvis hænger Philip, en sød ung mand, der taler glimrende engelsk, ud ved Jungle Oasis. Philip har tre børn og en kone, der bor på den anden side af øen. Han ser dem kun hver tredje måned, for han har ikke råd til at betale for den dyre transport tværs over øen. For en særdeles rimelig skilling fikser han det, der skal til. Arrangerer stammeceremonier, oversætter, viser os vej til stammerne i området og arrangerer transporten med firhjulstrækker op til den mindst tilgængelige af øens tre stammer: yakelstammen.

Vejen op ad bjerget mod yakellandsbyen er smal og pløret. Vores Toyota Hilux-pickup har godt nok firhjulstræk, men det hjælper ikke meget, når dækkene er tyndslidte, og vejen er glattere end brun sæbe. Andre biler har gravet plørerender, der er op mod en halv meter dybe. Et ensomt hævet spor bestående af to bløde jordbaner bugter sig op over bakken. Komí, vores rastachauffør, ser for en gang skyld ikke så cool ud, da han banker sømmet i bund. Hiluxen sejler af sted, mens han febrilsk hiver i rattet for at forsøge at holde bilen oppe i det smalle spor og væk fra det dybe pløre. Han når

lige over halvvejs i dette tredje forsøg, før bilen sejler af sporet. Bilen glider og sidder fast. Igen. Baghjullet spinner rundt som et piskeris i en kop kakao, mens det støt og roligt graver sig dybere ned i mudderet. Der er ikke mange steder tilbage på kloden, hvor man stadig kan se naturfolk. Naturfolk, der lever som de altid har gjort og ikke bare klæder sig ud for turisterne. Naturfolk, der dyrker pot og går med penisdækken. Tanna er et af de få steder. Vi skal bare lige igennem pløret, op ad bjerget og ind i junglen. ”Vi kommer ikke op,” annoncerer Komí. Jeg kigger på mit ur. Fuck. Så står vi der. På en plørevej med vores afkom i hver sin hånd og mærker vores drøm om at besøge yakelstammen fordufte, imens Komí ihærdigt prøver at grave vores nødstedte pickup fri.

Helt uventet får vi selskab. En Nissan firhjulstrækker fra Talapoa Tour Transport med dæk med kraftige riller og 10 lokale på ladet materialiserer sig ud af det blå. Langsomt kravler den op til os. Vi er nær det stort set ubeboede midtpunkt på en lille ø ude midt i Stillehavet. Et sted stort set uden biler, og hvor en liter benzin koster 30 kr. Hvad oddsene er for, at der kommer lokal, offentlig transport forbi, fem minutter efter vi er kørt fast i mudderet, skal jeg ikke kunne sige. Men jeg gætter på, at de er små. Jeg gætter på, at de par landsbyer, der ligger på vej op mod yakelstammen, måske ser en bil et par gange om ugen på denne tid af året. Men man har jo lov at være heldig.

Stille og roligt kravler Nissanen op igennem plørebakkerne til trods for, at vi for kort tid siden ville have forsvoret, at det var muligt. Jeg står op på ladet og holder godt fast, mens bilen hopper op

og ned. Charlotte sidder med ungerne på skødet på det ene forsæde og forsøger at forhindre, at deres små lyshårede hoveder banker ind i kabinen, mens bilen danser jitterbug. Som altid på vores tur synes de, at jo vildere det er, jo sjovere er det også. Når mor og far er glade, er de også.

Pot i et træhus

Dybt inde i junglen bor nambaerne i yakelstammen. Det er varmt, så lille toårige Jonas, er kun iført ble og sandaler, da vi ankommer. Selv fraregnet sandaler er han dog mere påklædt end yakelhøvdingen, der måbende glor på vores lille hvide søn, som om han aldrig har set noget lignende. Et spøjst syn. Nøgen høvding og nøgent hvidt turistbarn ser hinanden an i junglen. Nambaerne har taget deres navn efter den flettede penisattrap med frynser, som mændene binder rundt om maven for at dække deres genitalier. Høvdingen står foran sin flettede hytte, mens fritgående smågrise render omkring. Stammens mænd og drenge er på nær en smule snor og lidt fletværk foran dilleren alle sammen nøgne. Kvinder med nøgne overkroppe og lange bryster spankulerer omkring kun iført lyse bastskorter. Vi aner ikke, hvad de siger på deres lokale sprog, men de er tydeligvis temmelig interesserede i vores små lyse børn, og i særlig grad lillebror og hans hvide Libero-bukseble. Høje, vilde hamplanter gror overalt og synes at være nambaernes foretrukne køkkenhaveplante. Mellem to totempæle leder en stejl trappe flettet af grene og rødder 20 meter op i et træ. Den leder op til høvdingens gæstetræhus. 20 meter over jorden og med udsigt over Tannas tætte jungle kan høvdingen invitere sine gæster

Kvinde fra yakelstammen foran traditionelle flethytter. Magre høns og smågrise piblede rundt blandt hytterne.

op for at ryge hjemmegroet pot. En gestus, gætter vi på, som gennem tiden har sparet yakelfolket fra en del konflikter med andre stammer.

Vulkanen ved verdens ende

Fire nætter bor vi ved vulkanens fod, og hver aften sætter enten Charlotte eller jeg sammen med Philip kurs mod Yasurvulkanens top. Til fods tager det kun 45 minutter at tilbagelægge de 361 højdemeter fra vulkanens fod. Der stinker af rådne æg, og jordvejen ryger. Glohed ildelugtende damp brygget et sted i Jordens indre stiger gennem små revner direkte op fra jorden. Området omkring toppen ligner sort stenørken. Sort sand overstrøet med klippestykker, som vulkanen har spyet ud. Småsten og tunge klippeblokke ligger side om side boret ned i sandet rundt om den nødtørftigt ryddede parkeringsplads placeret bare 50 meter fra toppen. Der holder to hvide firhjulstrækere. Vi er ikke alene.

Helt oppe på kraterkanten ligger klippestykkerne tættere. Fra kanten glori vi ned i den store sorte gryde. Et indre plateau umuliggør udsyn helt ned til den flydende lava i vulkanens indre *caldera*. Stenene, som i virkeligheden er udbrændte lavabomber, ligger i gryden som forkullede popcorn og dækker plateauets skrånede sider. Philip siger, at regnen kommer snart. Efter at have overnattet ved vulkanens fod kender jeg lyden fra eksplosionerne. Alligevel får jeg et chok, da et kæmpe brag pludselig smadrer stilheden. Vulkanen er farligst nu. Før det bliver mørkt. En søjle af røg og klippestykker stiger til vejrs midt i krateret. Lavabomberne er næsten usynlige. Vi kan høre klipperegnet lande

i krateret lige foran os, men vi ser først bomberne, lige før de lander.

Vulkanen er i niveau 2 – moderat til høj aktivitet. Ifølge officielle kilder betyder det, at lavabomberne kan lande uden for krateret, og adgangen til kraterkanten derfor er lukket. En oplysning, der heldigvis ikke har afholdt billetssælgeren ved vulkanens fod fra at lukke mig ind. Philip påstår, at han har styr på det. At han kender vulkanen. ”Når vinden skifter, skal vi flytte os,” siger han. Måske har han ret. Hvis vinden kan styre de tunge klippestykker.

”Dør folk heroppe?”

Philip kigger på mig med sine bedrøvede øjne. Det gør folk åbenbart.

”Jeg har reddet liv heroppe,” siger han.

”Okay. Men dør folk?”

”Ja,” siger Philip, ”det er sket.”

”Hvor mange?”

”Jeg kender kun til fem,” siger Philip.

”Tre turister og to guider. Et par af dem var dumme nok til at gå ned i krateret.”

Ild og vand

Som om det ikke skulle være nok, at Yasur beskyder os nedefra, beslutter himlen samtidig med monsunstyrke at angribe fra oven. Massivt vælter regnen ned over os som i et dansk sommerskybrud. Tirret af det kolde vand øger Yasur sin udspyningsfrekvens og tager til i styrke. Det er helt vildt. Mens mørket sænker sig over vulkanen, og ildbanerne fra vulkanen begynder at antænde himlen, vælter regnen ned. Stik imod al børnelærdom om ild og vand synes regnen at fremprovokere yderligere eksplosioner.

Yasur har fire kamre. Uafhængigt af hinanden fyrer kamrene lavabomber

Vanuatu

Øen Tanna er 40 km lang og 19 km bred og udgør 550 km². Øens højeste punkt er toppen af bjerget Tukasmera på 1.084 moh.

UD & HJEM IGEN: Der går fly til Vanuatu fra Brisbane, Sydney, Melbourne, Auckland, Nadi og Nouméa med Air Vanuatu, Fiji Airways og Solomon Airlines.

af sted. Vi har bevæget os nordpå langs kraterkanten op på et højt udsigtspunkt, der forhåbentlig denne aften er uden for vulkanens rækkevidde. Vi befinder os mellem to kamre og aner ikke hvorfra den næste lavafontæne kommer. Jeg har set alt muligt i mit liv. Men aldrig noget som dette. En vulkan, der igen og igen skyder lava højt op over hovedet på mig, mens jeg står i monsunregn på dens top. Vildt.

På mit sidste vulkanbesøg går Philip og jeg mod syd. Her ligger et udsigtspunkt, hvor man kan fotografere udbrud fra alle fire kamre og få havet bag vulkanen med i baggrunden. I ærbødig respekt for den temperamentsfulde vulkan skynder jeg mig forbi de passager på kraterkanten, der ligger lavt. 50 meter højere oppe gør jeg mig klar med mit grej. Stativ, lommelygte, kamera, trådudløser, paraply. Det er stadig lyst. På stien under mig, som jeg lige er løbet op ad, hører jeg tre unge kvinders glade stemmer. Så eksploderer Yasur og rammer dem næsten. Øjeblikket efter er kvinderne chokerede på vej ned igen. Uskadte, men uden at nå at opleve det spektakulære fyrværkerishow, der snart efter lyser tusmørket op.

■ Jakob Øster har medlemsnr. 312. Læs mere om hans rejselev på www.jakoboester.dk.